

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > דע את מידותיך הדרכה מעשית מים תאוה 001 הקדמה

דע את מידותיך הדרכה מעשית מים תאוה 001 הקדמה

הקדמה

המידה הרעה שמתגלה ביסוד המים כמו שמביא מהרח"ו בשערי קדושה היא כח התאוה. כפי סדר הדברים שדובר לעי"ל נחלק כל דבר לארבעה יסודות שבו: עפר, מים, רוח ואש וכל אחד לארבעה חלקים בפרטות יתר על כן.

ראשית ההגדרות הכלליות

כללות המידה היא מידה של תאוה של עפר דמים ביחס לתאוה זהו מה שהאדם מתאוה לחומר. יש תכונת תאוה לחומר. התאוה ביסודה אינה דווקא לחומר כמד"א "נפשי בלילה איוותיך, נתאוה הקב"ה" הרי שהתאוה לחומר היא בבחינת עפר דמים

מים דמים שהו שורש כח התאוה וכאן יש הבחנה יסודיץ מאד לכל הבנת הסוגיא. בפשטות רוצים להבין שהאדם מחפש הנאה, מחפש תענוג. זוהי ההבנה הפשוטה של כח התאוה. אבל בעומק יותר הגדרת התאוה איננה חיפוש תענוג לא ענינה הגררות - האדם נגרר אחרי דבר אחר רק על דרך כל מה שמניעה את ההגררות זהו התענוג וההנאה שגויים את האדם שהוא רוצה את הדבר ולכן הוא נגרר אחרי הדבר. אבל עם הח ש המידה שנקראת תאוה אין יסודה תענוג או ביקוש התענוג או אהבת התענוגים כי אם כך אז הגדת התאוה היא בקשת עצם התענוג וזוהי רק התגלות של התאוה. התאוה יסודה שהאדם נגרר אחרי דברים רק אם הוא שומע, רואה וכן על זה הדרך. דברים שיוצרים לו רתיעה הרי שאינו נגרר אחריהם כי ההגררות באופן שאין הוא רואה נגע בבר ולא באופן שהוא רואה עונג בדבר, בדר"כ ההגררות אחרי דברים היא אחרי דברים שיש בהם תענוג אבל כמו שיתברר בעז"ה לקמ"ן אנו רואים את זה בסד ל בני אדר שלאחר שהם מתאווים לדבר ונגררים אחריו כח ההגררות נמשך גם אם התאוה הפסיקה כי למעשה נקנה כח בנפש של הגררות.

אבל הוי הגדרה יסודית מאש מהי מהות התאוה. התולדה שלה היא בקשת התענוגים אבל מהותה כח ההגררות וכפי שנתבאר מים דמים זהו כח ההגררות שהאדם נגרר אחרי דברים. טבעם של מים שהם כל הזמן ניגרים ונמשכים בלי סיבה זה יסוד המים. העפר עומד במקומו, הרוח מתנועעת, האש מכלה וגם מתנועעת, המים נגררים וזו שורש המציאות שנקראת תאוה- כח ההגררות.

רוח דמים

הרוח ענינה כח התנועה שבאדם.

כאשר יש אדם תאוה נוצר אצלו דחף של תנועה, האדם רוצה דבר מה מכח תאוותו הרי שעל דרך כל לא יעשה את הדבר מתון מתון אלא מונח בו כח של תנועה שמניע אותו וממהר אותו להשיג את הדבר, כח התנועה הזה מוגדר רוח דמים. התאוה גוררת את האדם ומוליכה בו תנועה חזקה, תקיפה ומהירה יותר.

אש דמים

זהו כח החמימות שמתגלה בתאוה, בעיקר מתגלה באות ברית קודש, גזל ועריות שנפשו של אדם מחמדתם ושם עיקר כח

הגילוי של החמימות שבתאוה. (כמובן זה לא רק שם, אבל זה נמצא שם ביותר תוקף וגילוי).

כללי:

עפר דמים - תאוה לחומר

מים דמים - הגרות

רוח דמים - תנועה מהירה שנולדת באדם מכח התאוה

אש דמים - כח החממות לתאוה.

נכנס לפרטים

עפר דמים

בכללות תאוה לחומר והיא בפרטות מתחלקת עפר, מים, רוח ואש דמים ביחס לתאוה

סדר הדברים מתתא לעילא

עפר דעפר דמים ענינו - תאוות ממון.

יש בני אדם שחושקים בממון אבל לא בממון עצמו אלא הם חושקים בתולדה - יהיה לו ממון הוא יקנה בית, רכב וכל צרכיו, בעצם הוא לא מתאוה לממון כי אילו הייתה אפשרות שיקבל במתנה בית, רכב וכדו' הרי שאין לו צורך בממון.

הוא מתאוה לצרכיו והנאותיו ובגלל שדרך העולם שא"א להשיגם ללא ממון אז מסיבה זו הוא מתאוה לממון.

אבל עסקינן בבעלי ממון שמתאווים לעצם הממון עצמו. יכול להיות שיש להם ריבוי ממון ואין להם מה לעשות איתו, יש הם ולבניהם אחרים כדי צרכם אבל לענייננו יש כח של תאוה של בני אדם שמתאווים לעצם כך שיהיה להם ממון. תאוות ממון היא עפר דמים דמים. ומתאוה לחומר עצמו זוהי תאוה לא לשם משהו. לדוגמא אדם שמתאוה לדבר מאכל שיש בו הנאה אז התאוה היא לא לדבר המאכל אלא מצד ההנאה שיש בו, בעצם הוא מתאוה לתענוג וההנאה שיש לו מין המאכל בגלל שהטעם או התענוג מולבש במאכל אז הוא רוצה את המאכל. לענייננו מדובר תאוות ממון לעצמו.

אצל רוב בני אדם הנמצאים בעולמה של תורה בדר"כ תאוה זו אינה חזקה כ"כ מי שחי בעולם חיצוני יותר שם תאוות הממון גלויה ומצויה מאד.

מים דעפר דמים

העולם מלא מאד מהתאוה הזו. לעומת התאוה הקודמת שמצומצמת יותר רוב בני האדם מתענגים מלהיות מתוך מים, העולם מלא בתאוות של מים. (חז"ל אומרים שאלו בני אדם שישובים על ימים הם בחינת מתענגים כסדר) אבל ככל שהדורות הולכים ומתרחקים מהשורש, בפרט בדור דידן, בני אדם שקועים בתאוה שנקראת תאוות מים. כל אדם בעל תאוה בדורנו שיש לו קצת ממון מחזיק בריכה צמודה בבית. מהיכן זה נובע? העולם מלא בתאוה של להיות במציאות של מים. זה לא דבר שהשכל יכול להבין, אנו מגדירים את המציאות של התאוה ולא מדוע היא מגיע - אין טעם ברצון ואין טעם בתאוה. זה לא שתייה של מים שנאמר השותה מים לצמאו מברך שהכל נהיה בדברו (ברכות...) זה לא תאוה זה מים לצמאו. מי שמתאוה למשקה על דרך כל לא מתאוה למים אלא לשאר משקים.

מים שמתגלה בהם מציאות של תאוה ביחס שהוזכר זה לא ביחס לעיקר תשמישם של המים שהוא למציאות של שתייה אל עיקר תאוות המים שמתגלה במים דעפר דמים זה עצם התשוקה של אדם לשהות בתוך מים. בהבחנה דקה יותר התשוקה לשהות במים חמים תוגדר דאש שמים דעפר דמים והתשוקה שהות במים קרים תוגדר כמים דמים דעפר דמים. אך עוד לפני החלוקה לפרטים יש תאוה לבני האדם להימצא במים בתוכה יש עוד הגדרות של הנאה ממים כמו לשחות במים, להתנועע במים אבל עצם הימצאות במים היא תאוה מקיפה את העולם הרבה מאד.

רוח דעפר דמים - התאוה לתנועה

המציאות של בני האדם שנהנים מעצם תנועות.

יש מה שאדם מתנועע כי קשה לו לשבת במקומו, יש מה שאדם מתנועע לצורך פעילות הגוף שלו אבל יש תנועה שאדם מתנועע באופן שנהנה מעצם התנועות - תנועות מהיאות, תנועות משונות, תנועות מורכבות לדוגמה הלונה פארקים עם כל המתקנים המתנועעים והמסובבים בני אדם. זוהי שיטה הבנויה על רוח דעפר דמים.

עצם ההנאה באדם כשהוא מתנועע באופנים שונים ומשונים זוהי תאוה לעצמה החשק לתנועות בדר"כ הוא לא תנועות עדינות אלא לתנועות עזות, חדות ותקיפות יותר ומכך תוכף ההנאה.

אש דעפר דמים

פעם ראשונה שנאמר בתורה לשון תאוה בענין עץ הדעת שנאמר וכי תאוה הוא לעיניים (בראשית...), זוהי תאוה של ראייה. כמובן שבתאוות הראיה עצמה ישנה הבחנה של תאוה לעין - שטוב מראה מגוף של מעשה. אבל בכללות ממש כח התאוה של הראייה שהאדם מתאוה לראות דברים שורשו מיסוד האש שדרכה להאיר, ביחס לעינינו האש מאירה וע"י כך האדם רואה את הדברים ברור יותר ולכן יש לאדם תאוה להסתכל על דברים.

עצם המציאות של הסתכלות בדברים - "וכי תאוה הוא לעיניים", הרי ברייה מונח כח עצמי של תאוה.

ודאי שהתאוה מקיפה את כקומת האדם אבל ככח ראייה מוגדר בוכח עצי של תאוה בכך שעם הראייה היא תאוה. כשחז"ל "טוב מראה עיניים מגופו של מעשה..". הרי שלולי דבריהם ההבנה הפשוטה הייתה שגופו של מעשה גדול מכל של ראייה וכשחז"ל מלמדים שראייה גדולה מגופו של מעשה אחי שמונחת כאן הגדרה עצמית מעצם המציאות של התאוה בעיניים שמונח בהם מציאות של תאוה.

נאמר "ולא תתורו אחרי לבכם ואחי עינכם..". וכן "עין רואה, לב חומד וכלי מעזה גומרים..". כי שבוא לעי"ל בהגדרה הכללית של התוואה שאין יסודה בקשת תענוג אלא יסודה הגררות. כל בר דעת רואה זאת במציאות ובפרט זה נרה מכח הראייה, יש מה שהדם מסכל רק לתענוג מההסתכלות אבל על דרך כלל כל מי שמעט מודה לעצמו ולארים יודעה שכשאדם מתחיל להסתכל הוא ממשיך להסתכל ולהסתכל אפילו אם כבר אין להדיא תענוג של תאוה כי הוא נגרר לכן נאמר "ולא תתורו אחרי עינכם ואחרי לבבכם..", "ה"עין רואה" שבדבר נגררת ונגררת למקומות שיש בהם תאוה אבל זה הופך להיות עיקרו הגררות ומיעוטו תאוה. זהו כח שמונח בראייה יותר מכח השמיעה והריח.

הגררות אחרי הראייה הוא כח עמי ששיך אחרי חטא אדם הראשון בכל בני האדם.

עד עכשיו הוזכרו שורשי הקלקול בחלקי העפר דמים: עפר, מים, רוח, אש דעפר דמים. עפר -תאוות ממון. המים - בחינת שהות במים. הרוח - בחינת תאוה והגררות אחרי מציאות של תנועה. האש - בחינת תאוה לעיניים בחינת תאוה.

סדר התיקון מתתא לעילא - מידותיו של מקום

עפר דעפר דמים - תיקון בחינת תאוות ממון.

שורש כח המציאות של תאוות ממון שנמצא באדם - לאדם יש כח תאוה של קניינים. מוכר וידוע לכל אחד שיש תכונה באדם שהוא רוכש קניינים, יש בזה שני חלקים: א'. שאדם נהנה מעצם התנועה של הקניה וזוהי סוגיה הקשורה יותר לחלקי הרוח שבתאוה. ב'. יש מה שהאדם נהנה מכך שיש לו כל הזמן ריבוי של קניינים נוספים. יש נקוה שהיא מצד ההתחדשות שבקניין אבל בכך לא עסקינן השתא, אנו נוגעים בנקודה שהנפש חשה שיש לה ריבוי קניינים.

נחדד. יש תאוות ממון שאנשים נהנים מהממון עצמו - כסף, זהב וכדו' לעצמם. יש בני אדם שנהנים מריבוי קניינים כפי שלם. אלו הן שתי צורות של תאוות הממון. "ואברהם כבד במקנה בכסף ובזהב" (...), מצד הקדושה, וממולו האדם המתאוה שיהיה לו ריבוי קניינים כאן בעולם. מהו שורש התאוה של ריבוי קניינים בעלמא הדין בכלל ושל מציאות התאוה לממון בפרט?

יש מידות של קב"ה, מידות של אדם ומידות של תורה מידותיו של אדם יכול שתהיינה מתוקנות ויכול שתהיינה מקולקלות אבל מידותיו של מקום ודאי שהן שלמות כידוע שכל מידה שמתראה בעולם יסודה במידותיו של מקום, כמובן שמידותיו של מקום הם מידות שלימות מידותיו של אדם יתכן שתהיינה מתוקנות. מידותיו של אדם משולשלות למידותיה של תורה ומידותיה של תורה משולשלות למידותיו של מקום אם כן בבואנו לברר וללמוד על כח מידה אדם נחפש את שורשה במידותיו יתברך שמו.

אם כן הכן מציאות שורש התאוה במידותיו יתברך שמו? גילו לנו חז"ל "נתאוה הק"ה להיות לו דירה בתחתונים"(..).

הרי שכביכול תאוותו של הבורא עולם לברוא את העולם זוהי תאוה - הקב"ה מתאוה שתהיה לו דירה במקום השפל ביותר. מצד כך אז הגדרת התאוה מגדירה תאוה למקום תחתון, למקום שפל וזהו שורש בריאת העולם" שנתאוה הקב"ה"(...) זוהי הגדרת תאוה למקום השפל ביותר שיש לו.

מצד כך בגילוי ראשית נפש האדם נתגלה שהתאוה חושקת למקום הנמוך - "מים עוזבים מקום גבוה ויורדים מקום נמוך"(..) וכשזה מתגלה בצורה של תאוה בנפש אז האדם מתאוה למקום הנמוך. מים עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום הנמוך ביותר שניתן להם להגיע ואם ימצא להם מקום יותר נמוך הרי שירדו גם לשם, כך גם בנפשו של אדם מונח כח של תאוה שמורידה אותו למקום הנמוך ביותר שישנו ולכן גם בעומק, התאוה מורידה ומשפילה את הדם כמ"ש "יורידנו עד ארץ ישפילנו עד עפר"(..). מדוע התאוה מפילה אותו עד השיפלות הנמוכה ביותר מאחר שהיא תכונת מים המתאויים למקום הנמוך ביותר, זוהי לא רק ההגדרה כשאדם מתאוה הוא נופל אלא עומק מציאות התאוה מורידה אותו למקום הנמוך ביותר שישנו וזהו השורש של התאוה שמורידה את האדם למקום הנמוך המוגדר עפר דעפר דמים.

כשמונח שם מציאות של תאוה אז כאשר זוהי תאוה מוקטנת אז האדם מתאוה לאכול דבר מה שפל יותר נמוך יותר אבל כשהתאוה היא תאוה גמורה כשהאדם מתאוה למקום השפל אז מעין מה שהוזכר שהתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, אז ישנה תאוה של גילוי קביעות במקום התחתון. במקום זה השפל בנפשו של האדם בהתגלות התאוה הנפולה מתגלת תשוקה בנפש לעומק הקביעות המוחלטת במקום הגמור של החומר. זוהי תאוה! זה לא עניין של יציבות מיסוד העפרזוהי תאוה של הקביעות המוחלטת שנמצאת במקום השפל ביותר שישנו. זו לא מדרגה של מציאות שהאדם חושק לעביות שבדבר אלא הוא מתאוה למציאות המוחלטת בתוך מציאות החומר הגלוי. שם מונח צם מציאות התאוה לכללות הקניינים ומשם מונח עומק מציאות בפרטות לתאוה לממון.

ממון נקרא בלשון חז"ל "היקום אשר ברגליהם"(...). דורשים חז"ל זהו ממונו של אדם שמעמידו על רגליו. העולם מתקיים על מציאות של ממון זה מה שמקיים את העולם כח דבר שמקיים אז המתקיים נמצא תחתיו ועל גביו עומד הכל. בלשון ברורה ופשוטה בנפש, האדם מתאוה למקום החומר שמעמיד את הכל או שהוא מתאוה לריבוי קניינים בפועל או שהוא מתאוה לממון שמעמיד את הכל אבל בעצם הוא מתאוה למקום הנמוך ביותר שישנו. וכשאנו מבינים את עומק שורש גדר התאוה במציאות שהאדם מתאוה לקניינים שבעולם הזה בכלל וגילוי של תאוות ממון בפרט כשהאדם מכיר את הממון הזה בנפש אז צריך לקחת את אותו כח ולהפשיט את ההלבשה. נסביר:

כשאדם מסתכל על תאוות ממון לעצמו אז העצה הפשוט שניתן לו לכאורה היא שכשיש לו מליון דולר שיתן חמישים אלף דולר לצדקה ויפחית מין התאוה ולאחר מכן יוריד עוד קצת ועוד קצת כסדר כל עבודה כשמעמידים כדי להוריד בהדרגה את התאוה. זוהי עצה נכונה אבל כשמתבוננים לא על התוצאה של גילוי הדבר אלא עד שורש מציאות הדבר בנפש ומבינים שעומק הכח של התאוה לממון ולקניינים נובע מעצם תשוקת הנפש לקביעות המוחלטת כאן בעולם כשנמצא בו הקב"ה ובשורש זה מתגלה בנפשו של האדם וכאן העבודה היא להפשיט את הלבוש של אותה תאוה ולגלות את שורשה. דוגמא ברורה כעניין המעשה עם הגר"א שלפני פטירתו אח את הציציות בידיו ובכה ואמר כמה קשה להיפרד מהאי עלמא שבכמה פרוטות אדם יכול לקנות מצוות מהי תאוותו של הגר"א להישאר כאן בעולם מה כוונתו בדבריו אלה? ודאי שמחד תענוג הנשמות הוא למעלה ולא בעוה"ז אז מהי התאוה שקיימת להשאר כאן בעוה"ז? התשובה היא כשזה מצד התאוה לגלות את אלקותו יתברך כאן בהי עלמא, במציאות החומר של עור, צמר של בהמה וכן על זה הדרך. התאוה הזו מונחת בנפש האדם זוהי תאוה להיות כאן בעולם הזה מחמת שיש לאדם תשוקה לגלות מציאות הקב"ה בעולם התחתון והשפל. זוהי תאוותם של הנשמות אבל כשזה מתלבש בנפש בהמית של האדם אז הוא מתאוה לקביעות המוחלטת בעולם כאן לא באופן של גילוי אלוקות אלא באופן של גילוי שלו - הוא בעל הממון והרי שקביעותו וגילוי שלו היא זו שמתגלה כאן. סיכום

תשוקת עומק התאוה של העפר דעפר דמים באדם זה המים שירדים למקום הנמוך ביותר זהו הגדרה של התאוה הזו והיא מתגלה בתאוה לממון ולקניינים. אפשר להתמודד איתה פרט מול פרט כשהוא מתגלה אז באופן זה מקטינים את אותה תאוה ואפשר להתמודד עם עצם תכונת המים שהן עוזבים מוּם גבוה ויורדים למקום נמוך. אם האדם יגלה בנפשו את הנקודה של עוזבים מקום גבוה והולכים למקום נמוך מהצד הנכון שבו אז ממילא כח התאוה שחושק לרדת למקום נמוך ילך ויחלש אם הוא לא מגלה את כח של הירידה מהעליון לתחתון באופן השלם שבדבר אז כח התאוה שלו ילך ויגדל.

דוגמא לדבר:

"ללמוד ללמד לשמור ולעשות"(..) - ללמוד וגם ללמד באופן של רב ותלמיד - הרב יורד למדרגת התלמיד. מהיכן הרב יורד למדרגת התלמיד? בכוחות הנפש זה מתכונת יסוד המים שעוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך. אדם שמלמד תורה לשמה

ע"י כך יכולה להיחלש אצלו מידת התאווה ולכאורה ישאל השואל מה השייכות בין לימוד תורה לשמה להחלשת כח התאווה, אבל זהו אותו יסוד שמתגלה בלבושה. היסוד הוא לעזוב מקום גבוה ולרדת למקום נמוך כאשר האדם לא עמל על מידותיו ואינו שקוע בעולמה של תורה אז כל הזמן הוא יורד מדחי אל דחי אבל כאשר הוא בונה את אותו כח של עוזב מקום גבוה ויורד למקום נמוך באופן הנכון שלו הוא אומנם לא יעקור לגמרי את כח התאווה אבל מאחר וחלק מכח "היורד למקום נמוך" נכנס לקדושה ממילא יש נקודת החלשה לתאוותו.

תאוותו של משה רבינו ע"ה להוריד את התורה עוד ועוד על למקום הנמוך ביותר עד שאמר לו ה' "ישר כחך ששיברת" (..) פרוש הדבר ישר כחך שהורדת את התורה כדי לגלותה במקום נמוך יותר וזהו מיסוד המים שבו.

- [ארבעת היסודות | הדרכה מעשית | מים] 1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/הקדמה-001-תאווה-מים-מעשית-מים-תאווה-001-הקדמה>

Links

[1] <https://bilvavi.net/daes.water>